

Vallblandningar systematiskt prövade

Rajsvingel är ett starkt kort trots risk för utvintring, rörsvingel är uthållig, timotej är tuffare än sitt rykte och rajgräs har skördepotential. Det visar nya försök där arterna testats i olika vallblandningar.

Ny kunskap om hur vallväxter betar sig i blandningar har kommit fram då de har testats systematiskt i försök på olika ställen i landet (serie L6-4429). Genom att öka inblandningen av olika vallväxter stegvis kan man dra slutsatser av hur varje art både påverkat och själv påverkats.

Rajsvingel tar stryk av vintern

Rajsvingel (Paulita/Felopa) studerades med två nivåer på inblandning. Vid 15 procent sådd rajsvingel blev den verkliga andelen i fält ca 40 procent i vall I, vilket sedan minskade till ca 15 procent i vall III. Med 45 procent rajsvingel i blandningen låg spannet från ca 70 procent i vall I till 40 procent i vall III.

Rajsvingeln utvintrar och kan tappa ganska mycket i avkastning med åren. I de här försöken blev ändå totalskörden lika stor oavsett om rajsvingel fanns med eller inte i blandningen. I milda områden kan man anta att en blandning med mycket rajsvingel har potential till en totalt sett högre avkastning än en timotejblandning även med tre års liggtid.

Hykor kommer med tiden

Styrkan hos rörsvingelhybrid (Hykor) är uthålligheten och avkastningen, särskilt i återväxten. Rörsvingelhybridvallarna avkastade ca 10 procent mer än övriga blandningar summerat över tre vallår. Rörsvingelhybriden utvecklades på motsatt sätt som rajsvingel över åren. Av sådda 15 pro-

cent blev det 25 procent i vall I och en ökning till ca 40 procent i vall III. Denna låga inblandning anses ofta vara för liten för att få en säker etablering av rörsvingelhybrid eftersom detta gräs har en dålig konkurrenskraft vid etablering och under första vallåret. Den höga avkastningen med 15 procent inblandning får man antagligen inte om engelskt rajgräs finns med. Däremot breder rörsvingelhybriden ut sig med åren. Särskilt om den fått en bra start i form av stor andel i fröblandningen eller också avsaknad av konkurrerande rajgräs så att den kan ta plats redan från början. Blandningen med 45 procent rörsvingel ökade till hela 75 procent i vall III.

Timotej tål mer än man tror

Timotejen har sin styrka i förstaskörden, sedan tar andra gräs ofta över. Det gäller alltså att timotej inte trycks undan av konkurrens från andra gräs, framförallt rajgräs. I äldre vall och i återväxt tar rörsvingelhybrid lätt över. Ett andra tänkbart hot mot timotej är att den utarmas av för intensivt slåttersystem. Men trots tre år med tre skördar årligen fanns timotejen kvar i försöken. Den var alltså inte så känslig för upprepade slåtter som man brukar säga. Timotej gav i stället en uthållig vall och bidrog till bra avkastning hos äldre vall.

Timotej kan höja fiberinnehållet med bibehållet energivärde. Rörsvingelhybriden bidrog inte lika mycket som timotej till hög NDF, trots att den har en tidigare ut-

veckling. Blandningar med rörsvingelhybrid hade dock ett högre NDF-innehåll än blandningar med rajsvingel.

Rajgräs – potential med risk

När engelskt rajgräs finns med i marknadsblandningar är det ofta mellan 10 och 30 procent. Vål ute i vallen har den oftast en betydligt större andel. I försöket gav 15 procent sådd engelskt rajgräs 30 procent i vall I, vilket sjönk till ca 10 procent i vall III. Blandade man däremot med starkt konkurrerande gräs som rajsvingel och hybridrajgräs blev det verkliga utfallet motsvarande den sådda andelen. Blandningar med mer än 30 procent rajgräs avkastade totalt sett sämst. Sådana blandningar har god avkastningspotential, men alltför stor risk för utvintring varför de bara passar i de sydligaste landsdelarna. ■

SLUTSATSER

- Rajsvingel har en plats i sydsvenska blandningar.
- Trots utvintring kan en rajsvingelblandning avkasta lika bra som en timotejblandning totalt över tre vallår.
- Rörsvingelhybriden Hykor är mycket intressant att ha med i vallblandningar eftersom den kan öka avkastningen.
- Med över 45 procent Hykor i blandningen kan den komma att dominera onödigt mycket.
- Timotej kan hjälpa till att lösa problem med för lite fiber i vallfodret och den kan mycket väl tåla att skördas tre gånger.
- Mer än 30 procent rajgräs i blandningen innebär för stor risk för utvintring för att det ska vara intressant.

KORSNING GER NYA ARTER

Rörsvingelhybrid (Hykor)

= rörsvingel x italienskt rajgräs

Rajsvingel (Paulita/Felopa)

= ängssvingel x italienskt rajgräs

Hybridrajgräs (Storm)

= engelskt rajgräs x italienskt rajgräs